

## POSTANOWIENIE

Dnia 21 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Plóciennik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Dariusz Kala

SSN Marek Pietruszyński

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

w dniu 21 września 2023 r.,

na posiedzeniu bez udziału stron

w sprawie **T. N.**

oskarżonego z art. 190 § 1a k.k. i in.

skargi obrońcy oskarżonego

na wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 8 lutego 2023 r., sygn. akt IV Ka 2012/22,

uchylającego w części wyrok Sądu Rejonowego dla Krakowa – Podgórze w  
Krakowie

z dnia 24 czerwca 2022 r., sygn. akt II K 683/20/P,

### **p o s t a n o w i ł**

**1. oddalić skargę;**

**2. obciążyć oskarżonego T. N. kosztami postępowania  
skargowego;**

**3. zasądzić od T. N. na rzecz oskarżycielki posiłkowej U. N.  
720 (siedemset dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów  
sporządzenia przez pełnomocnika odpowiedzi na skargę.**

## UZASADNIENIE

T. N. został oskarżony o to, że:

1. w okresie od 1 lutego 2019 r. do 24 stycznia 2020 r. w K. przez uporczywe nękanie U. N. polegające na śledzeniu jej, nachodzeniu w miejscu pobytu, wystawianiu pod klatką mieszkania, w którym przebywała, niepokojeniu telefonami, wiadomościami smsowymi, wiadomościami e-mailowymi, znieważaniu jej słowami powszechnie uznawanymi za obelżywe, grożeniu jej pozbawieniem życia i pobiciem, które to groźby wzbudziły w niej uzasadnioną obawę spełnienia, a także założeniu w nieustalonym dniu 2019 r. nie później jednak niż w dniu 19 czerwca 2019 r. urządzenia podsłuchowego M. z funkcją lokalizacji, które umieścił w samochodzie użytkowanym przez pokrzywdzoną m-ki F. o nr rej. [...] w celu uzyskiwania informacji, do których nie był uprawniony, wzbudził u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia oraz istotnie naruszył jej prywatność, tj. o przestępstwo z art. 190a § 1 k.k. i art. 190 § 1 k.k. i art. 267 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.,
2. w dniu 19 czerwca 2019 r. w K. naraził U. N. na bezpośrednie niebezpieczeństwo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu w ten sposób, iż uderzył ją zderzakiem przednim prowadzonego samochodu m-ki P. o nr rej. [...] w nogi, w wyniku czego upadła ona na maskę samochodu, którym następnie przemieścił się, tj. o przestępstwo z art. 160 § 1 k.k.,
3. w dniu 16 marca 2019 r. w K. kierował pod adresem J. S. groźby pozbawienia życia i zdrowia, przy czym groźby te wzbudziły u w/w uzasadnioną obawę ich spełnienia, tj. o czyn z art. 190 § 1 k.k.,
4. w dniu 19 czerwca 2019 r. w K. kierował pod adresem J. S. groźby pozbawienia życia i zdrowia, przy czym groźby te wzbudziły u w/w uzasadnioną obawę ich spełnienia, tj. o czyn z art. 190 § 1 k.k.,
5. w dniu 1 lipca 2019 r. w K., zmusił przemocą J. S. do określonego zachowania polegającego na przemieszczaniu przy samochodzie m-ki V. o nr rej. [...], którym kierował w ten sposób, iż złapał go za rękę, którą przeciągnął przez okno do wnętrza samochodu, a następnie przytrzymał ją, czym naraził pokrzywdzonego na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, tj. o przestępstwo z art. 191 § 1 k.k. i art. 160 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.,

6. w dniu 4 czerwca 2019 r. w K., działając wspólnie i w porozumieniu z B. N., dokonał umyślnego zniszczenia cudzego mienia w ten sposób, że do dwóch zamków w drzwiach włożył wykałaczki z klejem, a następnie zakleił zamki klejem oraz dokonał zniszczenia rolety okiennej zewnętrznej poprzez wyrwanie listwy w jej górnej części, powodując straty w kwocie łącznej 2000,00 zł na szkodę P. G. sp. z o.o., tj. o przestępstwo z art. 288 § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 24 czerwca 2022 r., sygn. II K 683/20/P, Sąd Rejonowy dla Krakowa - Podgórze w Krakowie:

I. na podstawie art. 414 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 k.p.k. uniewinnił oskarżonego T. N. od popełnienia zarzucanych mu czynów opisanych w pkt 1, 2, 3, 4 i 5;

II. orzekając w granicach zarzutu opisanego w pkt 6 uznał T. N. za winnego tego, że w dniu 4 czerwca 2019 r. w K., działając wspólnie i w porozumieniu z B. N., dokonał umyślnego zniszczenia rolety okiennej zewnętrznej poprzez wyrwanie listwy w jej górnej części, powodując straty w kwocie 940 zł na szkodę P. G. sp. z o.o., co stanowi występki z art. 288 § 1 k.k., i za ten czyn na mocy art. 288 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 37a k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. wymierzył mu karę 150 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 20 zł;

III. na mocy art. 63 § 1 k.k. zaliczył oskarżonemu na poczet orzeczonej kary grzywny okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie, tj. zatrzymania w dniu 27 lutego 2020 r. od godz. 7:00 do godz. 16:05.

Sąd orzekł nadto wobec T. N. oraz wobec drugiego z oskarżonych w sprawie, środek kompensacyjny w postaci obowiązku naprawienia szkody poprzez zapłatę solidarnie na rzecz oskarżyciela posiłkowego P. G. sp. z o.o. z s. w T. kwoty 940 zł (pkt V wyroku); orzekł w sprawie dowodów rzeczowych (pkt VI wyroku) oraz zasądził solidarnie na rzecz oskarżyciela posiłkowego P. G. sp. a o.o. z siedzibą w T. kwotę 840 zł tytułem poniesionych wydatków związanych ustanowieniem w sprawie pełnomocnikiem (pkt VII wyroku). Orzekł o wydatkach i kosztach procesu (pkt VIII wyroku).

We wniesionej na korzyść oskarżonego T. N. apelacji obrońca, zaskarżając wyrok w zakresie pkt II, III, V i VII oraz VIII, na zasadzie art. 438 pkt 2 oraz 3 k.p.k. zarzucił:

„I. obrazę przepisu postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia, a to art. 410 k.p.k., poprzez wydanie wyroku z pominięciem całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej, tj.:

- a. faktu, że nagranie zapisane na płycie DVD (k. 287) pochodzi z dnia 4 października 2019 roku, a nie z dnia 4 czerwca 2019 roku;
- b. faktu, że nagranie zapisane na płycie DVD (k. 287) rozpoczyna się o godz. 16:13, podczas gdy zniszczenie rolety okiennej zewnętrznej przez nieustalonego sprawcę lub sprawców nastąpiło w godzinach przedpołudniowych, co potwierdza wydruk wiadomości mailowej z dnia 4 czerwca 2019 roku (k. 50);
- c. faktu, że nagranie zapisane na płycie DVD (k. 287) nie obejmuje miejsca, w którym znajdowała się uszkodzona roleta - roleta ta zamontowana była bowiem z drugiej strony bloku, od strony wewnętrznej, tj. od dziedzińca, co potwierdzają zeznania świadka D. N. złożone na rozprawie w dniu 17 lutego 2021 roku;

II. obrazę przepisu postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia, a to art. 7 k.p.k., poprzez sprzeczną z zasadami prawidłowego rozumowania, wskazaniem wiedzy oraz doświadczenia życiowego ocenę materiału dowodowego w zakresie dotyczącym przypisanego oskarżonemu czynu zabronionego, polegającą na:

- a. uznaniu za niewiarygodne wyjaśnienie oskarżonego T. N., który konsekwentnie wskazywał, iż nie dokonał zniszczenia rolety okiennej zewnętrznej;
- b. uznaniu za niewiarygodne wyjaśnienie oskarżonego B. N., który konsekwentnie wskazywał, iż nie dokonał zniszczenia rolety okiennej zewnętrznej;
- c. uznaniu za wiarygodne nagrania zapisanego na płycie DVD (k. 287), jako potwierdzającego zniszczenie rolety okiennej zewnętrznej przez oskarżonego;
- d. uznaniu za wiarygodny protokół oględzin z dnia 27 lutego 2020 roku (k. 284-286), jako potwierdzający zniszczenie rolety okiennej zewnętrznej przez oskarżonego;

III. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na jego treść, polegający na uznaniu, iż oskarżony dokonał w dniu 4 czerwca 2019 roku zniszczenia rolety okiennej zewnętrznej, podczas gdy:

- a. brak jest jakichkolwiek dowodów potwierdzających zniszczenie rolety okiennej zewnętrznej przez oskarżonego, w szczególności, że:

- i. nagranie zapisane na płycie DVD (k. 287) pochodzi z dnia 4 października 2019 roku, a nie z dnia 4 czerwca 2019 roku;
  - ii. nagranie zapisane na płycie DVD (k. 287) rozpoczyna się o godz. 16:13, podczas gdy zniszczenie rolety okiennej zewnętrznej przez nieustalonego sprawcę lub sprawców nastąpiło w godzinach przedpołudniowych, co potwierdza wydruk wiadomości mailowej z dnia 4 czerwca 2019 roku (k. 50);
  - iii. nagranie zapisane na płycie DVD (k. 287) nie obejmuje miejsca, w którym znajdowała się uszkodzona roleta - roleta ta zamontowana była bowiem z drugiej strony bloku, od strony wewnętrznej, tj. od dziedzińca, co potwierdzają zeznania świadka D. N. złożone na rozprawie w dniu 17 lutego 2021 roku;
- b. oskarżony T. N. nie przyznał się do zarzucanego mu czynu;
- (...);

IV. obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia, a to art. 630 k.p.k. w zw. z art. 632 pkt 2 k.p.k. poprzez zaniechanie zasądzenia na rzecz oskarżonego kosztów procesu związanych z ustanowieniem w sprawie obrońcy, mimo że oskarżony w pkt I zaskarżonego wyroku został uniewinniony od pięciu z sześciu postawionych mu zarzutów.”

Ze względu na podniesione zarzuty obrońca wniósł o:

- 1. zmianę zaskarżonego wyroku, w części w jakiej przypisano oskarżonemu odpowiedzialność za zarzucany mu czyn zabroniony poprzez uniewinnienie oskarżonego,
- 2. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie na rzecz oskarżonego kosztów procesu, w tym obejmujących ustanowienie w sprawie jednego obrońcy przed Sądem I instancji, według norm prawem przepisanych;
- 3. zasądzenie na rzecz oskarżonego kosztów procesu, w tym obejmujących ustanowienie w sprawie jednego obrońcy przed Sądem II instancji, według norm prawem przepisanych.

Apelację w sprawie wnieśli również prokurator oraz pełnomocnik oskarżycieli posiłkowych.

Zaskarżając wyrok Sądu pierwszej instancji w części na niekorzyść T. N. i powołując się na art. 438 pkt 2 i 3 k.p.k. prokurator rozstrzygnięciu temu zarzucił:

„ I. obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść wyroku, a to art. 2 § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 92 k.p.k., art. 167 k.p.k., art. 366 § 1 k.p.k. i art. 410 k.p.k., poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów sprzeczną z zasadami wiedzy, prawidłowego rozumowania i doświadczenia życiowego, a nadto nie oparcie się przez Sąd przy rozstrzyganiu sprawy na całości ujawnionych w toku postępowania dowodów mających znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, potraktowaniu ich wybiórczo i w konsekwencji oparcie rozstrzygnięcia na własnych ustaleniach faktycznych nieznajdujących potwierdzenia w zebranych materiale dowodowym, w szczególności polegającą na:

- daniu wiary wyjaśnieniom oskarżonego T. N. w części, w której nie przyznał się do zarzucanych mu czynów I-V aktu oskarżenia i nie przyznania się do zniszczenia dwóch zamków w drzwiach w dniu 4.06.2019 r. podał, że w dniu 16.03.2019 r. nie doszło do jego spotkania z J. S., a dalej, że podczas zdarzenia w dniu 1.07.2019 r. nie chwycił J. S. za rękę, jak też, że spotkania pomiędzy nim a U. N. pod sklepem Ż., w sklepie A. oraz na ul. M. były przypadkowe, podczas gdy wyjaśnienia te pozostają w sprzeczności z zeznaniami świadków U. N., J. S., M. G., które zostały potraktowane wybiórczo, a ocena tych wyjaśnień nastąpiła z naruszeniem zasad prawidłowego rozumowania, wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego,
- uznaniu za niewiarygodne w części zeznań świadka U. N., w której przemawiały przeciwko wersji przedstawianej przez oskarżonego w swoich wyjaśnieniach, a to w części w jakiej podała ona, iż w okresie od 1.01.2019 r. do 24.01.2020 r. była śledzoną przez T. N., który nachodził ją w miejscach pobytu, wystawał pod klatką mieszkania, w którym przebywała, wyzywał ją wulgarnie, groził jej, umieścił w jej samochodzie nadajnik GPS „M.”, aby wiedzieć gdzie się przemieszcza, a ich spotkania nie były przypadkowe, gdyż T. N. szukał z nią kontaktu, między innymi w dniu 14.02.2019 r. T. N. stał pod blokiem, w którym przebywała, w dniu 15.03.2019 r. siedział całą noc w samochodzie pod blokiem, w którym przebywała, w dniu 5.06.2019 r. stał pod blokiem przy ul. K. w którym przebywała i trąbił, następnie stał pod przedszkolem, do którego uczęszczała ich córka L., śledził ją samochodem, zajeżdżał drogę, w dniu 19.06.2019 r. T. N. groził J. S., a także uderzył pokrzywdzoną swoim samochodem, w wyniku czego upadła ona na maskę samochodu, którym następnie T. N. przemieścił się kilka metrów, a w dniu

1.07.2019 r. T. N. znajdując się w samochodzie, chwycił przez okno J. S. za rękę, który znajdował się wówczas na zewnątrz samochodu i przytrzymując go ruszył samochodem i przemieścił się kilkadziesiąt metrów samochodem jak też w dniu 23.01.2020 r. celowo chodził za nią po całym sklepie,

- uznaniu za niewiarygodne w części zeznań świadka J. S., w której przemawiały przeciwko wersji przedstawianej przez oskarżonego w swoich wyjaśnieniach, a to w części w jakiej J. S. podał, iż w okresie od 1.01.2019 r. do 24.01.2020 r. T. N. śledził U. N., nachodził ją w miejscach pobytu, wystawał pod klatką mieszkania, w którym przebywała, wyzywał ją wulgarnie, groził jej, a także w dniu 19.06.2019 r. pod sklepem Ż. przy ul. K. w K. podczas kłótni między nim i U. N. a T. N. i P. B., T. N. groził mu oraz uderzył swoim samochodem U. N., w wyniku czego upadła ona na maskę samochodu, a dalej w dniu 1.07.2019 r. T. N. znajdując się w samochodzie, chwycił go przez okno za rękę, kiedy znajdował się na zewnątrz samochodu i przytrzymując go za rękę ruszył samochodem i przemieścił się kilkadziesiąt metrów samochodem, jak też, że w dniu 16.03.2019 r. T. N. groził mu i obawiał się spełnienia tych gróźb,

- uznaniu za niewiarygodne w części zeznań świadka M. G., w której przemawiały przeciwko wersji przedstawianej przez oskarżonego w swoich wyjaśnieniach, a to w części w jakiej podała ona, iż w okresie od 1.01.2019 r. do 24.01.2020 r. T. N. śledził U. N., nachodził ją w miejscach pobytu, wystawał pod klatką mieszkania, w którym przebywała, wyzywał ją wulgarnie, w dniu 19.06.2019 r. pod sklepem Ż. przy ul. K. w K. podczas kłótni między J. S. i U. N. a T. N. i P. B., T. N. uderzył swoim samochodem U. N., w wyniku czego upadła ona na maskę samochodu,

- uznaniu za niewiarygodne w części zeznań świadków D. J., K. Ś., M. Ś., w której przemawiały przeciwko wersji przedstawianej przez oskarżonego w swoich wyjaśnieniach, a to w części w jakiej podali oni, iż w okresie od 1.01.2019 r. do 24.01.2020 r. T. N. śledził U. N., nachodził ją w miejscach pobytu, wystawał pod klatką mieszkania, w którym przebywała, wyzywał ją wulgarnie,

- uznaniu za niewiarygodne w części zeznań świadka D. B., w której przemawiały przeciwko wersji przedstawianej przez oskarżonego w swoich wyjaśnieniach, a to w części w jakiej podał on, iż w lutym 2019 r. T. N. śledził U. N.,

- wadliwe przeprowadzenie czynności przesłuchania świadka J. S., z pominięciem wskazań art. 391 § 1 k.p.k. poprzez niewyjaśnienie sprzeczności między jego zeznaniami złożonymi w toku postępowania przygotowawczego a zeznaniami złożonymi przed Sądem na okoliczności przebiegu zdarzenia z dnia 19.06.2019 r., które miały kluczowe znaczenie dla ustalenia znamion przedmiotowych i podmiotowych czynu zarzucanego w pkt 2 aktu oskarżenia,

- uznania, iż informacje z O. S.A. dotyczące karty SIM nr (...) nie zawierają treści, które przyczyniłyby się do wyjaśnienia sprawy, podczas gdy informacje te wskazują, iż abonentem karty SIM, którą ujawniono w nadajniku GPS „M.” znajdującym się w pojeździe U. N. jest T. N., a zatem mają kluczowe znaczenie dla sprawy,

II. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia o uniewinnieniu T. N. od zarzutu 1 aktu oskarżenia i mający wpływ na jego treść, a polegający na uznaniu, że w ujawnionym w dniu 20.06.2019 r. w samochodzie pokrzywdzonej U. N. nadajniku GPS „M.” znajduje się karta SIM operatora T., do której przypisany był numer telefonu (...) zarejestrowany na M. D., i w konsekwencji uznania za nieudowodnione tego, że w nieustalonym dniu 2019 r., nie później jednak niż w dniu 19 czerwca 2019 r. T. N. założył urządzenie podsłuchowe M. z funkcją lokalizacji, które umieścił w samochodzie użytkowanym przez pokrzywdzoną U. N. m-ki D. o nr rej. [...] w celu uzyskania informacji, do których nie był uprawniony, co stanowiło element nękania pokrzywdzonej U. N. zarzucany w pkt 1 oskarżonemu, oraz przyjęcia, że spotkania U. N. w sklepach były przypadkowe i nie miały na celu nękania jej, podczas gdy prawidłowa analiza zgromadzonego materiału dowodowego prowadzi do wniosku, iż w ujawnionym w dniu 20.06.2019 r. w samochodzie pokrzywdzonej U. N. nadajniku GPS „M.” znajduje się karta SIM operatora O. S.A., do której przypisany był numer telefonu (...) zarejestrowany na T. N., co wskazuje jednoznacznie, iż to T. N. umieścił to urządzenie w samochodzie pokrzywdzonej U. N., aby uzyskiwać informacje gdzie się przemieszcza samochodem, a następnie aby móc śledzić, nachodzić w miejscach, w których przebywała, a co w powiązaniu z innymi jego zachowaniami polegającymi między innymi na przyjeżdżaniu pod mieszkania w których przebywała, telefonowaniu do niej, wysyłaniu jej wiadomości sms-owych i



mailowych, wyczerpuje znamiona zarzucanego mu w pkt I przestępstwa z art. 190a§ 1 k.k. i art. 190 § 1 k.k. i art. 267 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.”

W następstwie tych zarzutów prokurator wniosł o uchylenie wyroku w części uniewinniającej oskarżonego T. N. od zarzutów 1, 2, 3, 4 i 5 i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Z kolei pełnomocnik oskarżycieli posiłkowych U. N. i J. S. zaskarżając wyrok w całości w zakresie punktu I, tj. uniewinnienia oskarżonego T. N. od popełnienia zarzucanych mu czynów opisanych w pkt 1, 2, 3, 4 i 5 części wstępnej wyroku oraz punktu II, tj. uznania za winnego czynu opisanego w pkt 6 części wstępnej wyroku - w zakresie kary, na zasadzie art. 427 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt 2 i 3 k.p.k. zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

„obrazę przepisów postępowania, a to:

1. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 92 k.p.k. - poprzez dokonanie dowolnej oceny dowodów - w szczególności zeznań części świadków i pokrzywdzonych nieuwzględniającej zasad prawidłowego, logicznego rozumowania, pozbawionej nadto uwzględnienia zasad doświadczenia życiowego; w tym dowolnej, kategorycznej negatywnej ocenie części lub całości zeznań poszczególnych świadków poczynionej ze z góry przyjętego założenia, że świadkowie Ci (cyt.) „niewątpliwie stoją po stronie” pokrzywdzonej U. N. w jej konflikcie z T. N., (cyt.) „zatem mają interes w tym by zeznawać na niekorzyść oskarżonego” (dot. M. G., D. J., K. Ś., M. Ś., D. B.); ponadto dowolnej ocenie zeznań świadków M. G., D. J., K. Ś., M. Ś., D. B. wyłącznie przez pryzmat wyjaśnień oskarżonego poprzez odebranie tym zeznaniom przymiotu wiarygodności, podczas gdy byli to naoczni świadkowie zdarzeń z udziałem T. N.,
2. art. 5 § 2 k.p.k. poprzez niepoprawne, pozbawione uwzględnienia zasad doświadczenia życiowego jak i logicznego rozumowania zastosowanie zasady in dubio pro reo wobec oskarżonego T. N., podczas gdy w sprawie nie zaistniały niedające się wyjaśnić wątpliwości,
3. art. 170 § 1 pkt. 2 k.p.k. w zw. z art. 92 k.p.k. poprzez bezzasadne pominięcie jako nieprzydatnych dla wyjaśnienia sprawy min.: dowodu z informacji O. Sp. z o.o. dotyczące karty SIM, karty leczenia szpitalnego pokrzywdzonej, wydruków zrzutów ekranu telefonu pokrzywdzonej U. N., konwersacji prowadzonych przez nią z

rodziną oskarżonego, zgromadzonych zdjęć, nagrań zdarzeń zgromadzonych w postępowaniu przygotowawczym, oraz nagrań dołączonych do akt przez oskarżonego (wykazujących nagrywanie przez niego zdarzeń jako prowokację wobec pokrzywdzonych);

3. błędne ustalenie stanu faktycznego sprawy polegające na ustaleniu, w szczególności, że:

a) spotkania w okresie zarzucanym aktem oskarżenia pomiędzy oskarżonym T. N. a pokrzywdzoną U. N. (oraz częściowo J. S.) miały przypadkowy charakter, że zdalne i osobiste kontakty oskarżonego T. N. z pokrzywdzoną U. N. miały na celu sprawy opieki nad córką stron, L.; pominięcie przy ustaleniu stanu faktycznego sprawy okoliczności obowiązującego oskarżonego T. N. zakazu zbliżania się do pokrzywdzonej U. N., orzeczonego w postępowaniu przygotowawczym do (późniejszej) sprawy do sygn. II K 625/19/P; nadto

b) błędne ustalenie faktycznego przebiegu zdarzeń w dniach 16.03.2019; 19.06.2019, 01.07.2019; błędne ustalenia co do urzędu lokalizującego „M.”; że nie miały miejsca czynności i zdarzenia nękania pokrzywdzonej U. N. objęte zarzutem 1 aktu oskarżenia, jak śledzenie, oczekiwanie na jej przyjście, niepokojenie telefonami, wiadomościami; że nie miały miejsca zdarzenia: z 19.06.2019 roku, - w zakresie w jakim oskarżony T. N. najechał samochodem na pokrzywdzoną, zdarzenie z dnia 01.07.2019 w zakresie w jakim sąd ustalił, że nie doszło do ciągnięcia pokrzywdzonego J. S. przez samochód prowadzony przez oskarżonego T. N.,

4. w zakresie pkt II orzeczenia skazującego oskarżonego T. N. poprzez nieuwzględnienie przy wymiarze kary uprzedniej karalności oskarżonego (wyrok Sądu Rejonowego dla Krakowa - Podgórze w Krakowie z dnia 20.05.2021 r. sygn. akt: II K 625/19/P utrzymanego Wyrokiem Sądu Okręgowego w Krakowie IV Wydział Karny-Odwoławczy z dnia 26 kwietnia 2022 r. IV Ka 1841/21) oraz zalegających w aktach sprawy informacji o niestawianiu się tego oskarżonego w komisariacie policji w ramach nałożonego nań dozoru policji.”

Konkludując, skarżący wniósł o:

- 1) uchylenie orzeczenia w części uniewinniającej oskarżonego T. N. od zarzucanych mu czynów, tj. punktu I wyroku, dotyczącego uniewinnienia oskarżonego T. N. od popełnienia zarzucanych mu czynów z pkt. 1, 2, 3, 4 i 5,
- 2) zmianę zaskarżonego wyroku w zakresie punktu II, tj. uznania za winnego czynu opisanego w pkt 6 poprzez orzeczenie kary uwzględniającej okoliczności uprzedniej karalności oskarżonego, uwzględniającej wykonywanie przez oskarżonego obowiązków dozoru policji orzeczonego w niniejszej sprawie,
- 3) zasądzenie od oskarżonego kosztów zastępstwa adwokackiego na rzecz pokrzywdzonych U. N. i J. S. za obie instancje.

Nadto wniósł o dołączenie do sprawy akt sprawy Sądu Rejonowego dla Krakowa Podgórze do sygn. II K 625/19/P (IV Ka 1841/21) oraz II K 736/21/P - dla poczynienia ustaleń co do uprzedniej karalności oskarżonego T. N., osoby pokrzywdzonej jego czynem oraz kwalifikacji prawnej skazania.

Odpowiadając pisemnie na obie apelacje obrońca oskarżonego T. N. uznał je za oczywiście bezzasadne i wniósł o ich nieuwzględnienie.

Sąd Okręgowy w Krakowie, po rozpoznaniu wywiedzionych apelacji, wyrokiem z dnia 8 lutego 2023 r., sygn. IV Ka 2012/22:

- I. w ramach punktu I uchylił zaskarżony wyrok - w zakresie odnoszącym się do czynu z pkt 1 - i sprawę w tym przedmiocie przekazał Sądowi Rejonowemu dla Krakowa - Podgórze w Krakowie do ponownego rozpoznania;
- II. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uchylił jego punkt VI;
- III. w pozostałej części utrzymał w mocy zaskarżony wyrok;
- IV. zasądził od oskarżonego T. N. na rzecz oskarżycieli posiłkowych U. N. i J. S. kwoty po 840 zł tytułem zwrotu wydatków związanych z działaniem pełnomocnika w postępowaniu przed Sądem II instancji;
- V. zasądził od oskarżonego T. N. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 350 zł tytułem kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Sąd zasądził również od oskarżycieli posiłkowych U. N. i J. S. na rzecz Skarbu Państwa kwoty po 60 zł tytułem kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze (pkt VII wyroku).

Skargę na wyrok uchylający wniósł obrońca T. N. zaskarżając orzeczenie w części (pkt I, II, IV oraz V) w jakiej doszło do uchylenia zaskarżonego wyroku Sądu

Rejonowego dla Krakowa - Podgórze w Krakowie i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania (w zakresie odnoszącym się do czynu opisanego w punkcie 1).

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił „uchybiecie wskazane w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k., a to prowadzenie postępowania karnego mimo braku skargi uprawnionego oskarżyciela oraz uchybiecie wskazane w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k., a to prowadzenie postępowania karnego mimo braku wniosku o ściganie pochodzącego od osoby uprawnionej, tj.:

I. obrazę przepisów postępowania, a to art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 14 § 1 k.p.k. w zakresie w jakim postępowanie karne prowadzone było co do czynu oskarżonego, o którym mowa w art. 190a § 1 k.k. mimo sporządzenia aktu oskarżenia przez organ nieuprawniony, tj. Policję, po przeprowadzeniu dochodzenia, mimo że w sprawie o czyn z art. 190a § 1 k.k. prowadzone powinno być śledztwo, na zasadzie art. 309 pkt 4 k.p.k. oraz art. 325b § 1 pkt 1 k.p.k., zaś organem uprawnionym do sporządzenia i wniesienia aktu oskarżenia powinien być na zasadzie art. 311 § 1 k.p.k. prokurator.

II. obrazę przepisów postępowania, a to art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k. w zw. z art. 12 § 1 k.p.k. w zakresie w jakim:

a. postępowanie karne prowadzone było co do czynu oskarżonego, o którym mowa w art. 190a § 1 k.k. w okresie od dnia 6 czerwca 2019 roku do dnia 24 stycznia 2020 roku, mimo że pokrzywdzona U. N. nie złożyła wniosku o ściganie, o którym mowa w art. 190a § 4 k.k.;

b. postępowanie karne prowadzone było co do czynu oskarżonego, o którym mowa w art. 267 § 3 k.k., mimo że pokrzywdzona U. N. nie złożyła wniosku o ściganie, o którym mowa w art. 267 § 5 k.k.”

Skarżący nadto zarzucił:

„III. obrazę przepisu postępowania, a to art. 437 § 2 k.p.k. poprzez przyjęcie, że w zakresie w jakim doszło do uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania zachodzi wypadek, o którym mowa w art. 454 k.p.k., tj. że wydanie orzeczenia kasatoryjnego nastąpiło z uwagi na regułę ne peius, przy jednoczesnym stwierdzeniu, że „Sąd Rejonowy nie rozpoznał w stopniu wystarczającym do rozstrzygnięcia niniejszej sprawy wszelkich okoliczności

w zakresie odnoszącym się do czynu pierwszego aktu oskarżenia", co prowadzić powinno do uznania, że zapadły wyrok kasatoryjny wydany został z uwagi na konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości, a nie z uwagi na wypadek wskazany w art. 454 k.p.k."

Odwołując się do przedstawionych zarzutów obrońca wniósł o uchylenie, na zasadzie art. 539e § 2 k.p.k. wyroku Sąd Okręgowy w Krakowie w zakresie dotyczącym pkt. I, II, IV oraz V tego wyroku i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie na rzecz oskarżonego kosztów postępowania wywołanego przedmiotową skargą, w tym kosztów związanych z ustanowieniem w sprawie jednego obrońcy.

W pisemnej odpowiedzi na skargę, pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej U. N. wniósł o jej oddalenie w całości oraz zasądzenie od oskarżonego na rzecz oskarżycielki posiłkowej kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przypisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga nie zasługuje na uwzględnienie.

Autor skargi, stosownie do art. 539a § 3 k.p.k., powołał się na naruszenie przy wydawaniu orzeczenia kasatoryjnego przepisu art. 437 k.p.k. oraz na zaistnienie w toku postępowania odwoławczego, przeniesionych z postępowania pierwszoinstancyjnego bezzwzględnych przyczyn uchylenia wyroku z art. 439 k.p.k., jednak sformułowane przez obrońcę oskarżonego zarzuty nie okazały się na tyle trafne, by pociągały za sobą konieczność uwzględnienia sformułowanego w skardze wniosku.

Zarzut związany z rzekomą obrazą art. 437 § 2 k.p.k. (pkt III skargi) jest oczywiście bezzasadny. Jest prawdą, że na stronie 7 uzasadnienia „swojego” orzeczenia Sąd odwoławczy stwierdził, że „Sąd Rejonowy nie rozpoznał w stopniu wystarczającym do rozstrzygnięcia niniejszej sprawy wszelkich jej okoliczności w zakresie odnoszącym się do czynu pierwszego aktu oskarżenia”. Nie oznacza to jednak, że Sąd Okręgowy uznał, że potrzeba uchylenia zaskarżonego wyroku wiąże się z koniecznością ponowienia przewodu sądowego w całości. Lektura rozważań Sądu odwoławczego nie może przecież pozostawiać wątpliwości co do tego, że wadliwość skarżonego orzeczenia postrzegana jest głównie w perspektywie

nienależytej oceny dowodów (zob. strona 6 uzasadnienia). Uchybienie to zostało naprawione przez Sąd odwoławczy w tym sensie, że organ ten dokonał własnej oceny dowodów i doszedł do przekonania, że oskarżony jest zasługującym na skazanie sprawcą czynu zarzucanego mu w pkt I aktu oskarżenia (strony 6 – 9 uzasadnienia). Wszelki wątpliwości w tej mierze usuwa stanowisko zawarte w sekcji 5.3.1.4.1. uzasadnienia (strony 23 – 24), w którym Sąd stwierdza wprost, że: „Jako że oskarżony został uniewinniony w pierwszej instancji od zarzucanego mu czynu, zaś zgromadzone dowody przemawiają za skazaniem oskarżonego, konieczne stało się uchylenie zaskarżonego wyroku celem przeprowadzenia ponownego procesu w tym zakresie przed Sądem I instancji. Sąd odwoławczy nie może bowiem skazać oskarżonego, który został uniewinniony w pierwszej instancji (art. 454 § 1 k.p.k.)”.

Na uwzględnienie nie zasługuje także podniesiony w pkt II skargi zarzut braku wniosku o ściganie, stanowiący, według skarżącego, bezwzględną przyczynę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. Zarzut ten skonstruowany został dwuelementowo. W pierwszej kolejności skarżący utrzymuje, że pokrzywdzona domagała się ścigania oskarżonego za przestępstwo z art. 190a § 1 k.p.k. tylko podczas czynności procesowej przeprowadzanej dnia 5 czerwca 2020 r., zatem żądanie ścigania może obejmować okres tylko do tej daty. Stanowisko to jest oczywiście błędne, bowiem nie uwzględnia charakteru omawianego przestępstwa oraz aktywności procesowej pokrzywdzonej. Popełnienie przestępstwa z art. 190a § 1 k.k. wymaga uporczywego nękania. Owo podwójnie kwalifikowane zachowanie sprawcy – raz przez nękanie, drugi raz przez uporczywość, przesądza o tym, że nie jest możliwe zrealizowanie znamion tego typu czynu zabronionego przez jedno zachowanie, czy tylko kilka zachowań. Stalking należy do przestępstw złożonych, charakteryzujących się wielością zachowań sprawcy, co eliminuje konieczność posługiwania się art. 12 § 1 k.k., przy czym – stosownie do art. 6 § 1 k.k. – czyn zabroniony uważa się za popełniony w czasie, w którym sprawca działał. Przy takiej charakterystyce przestępstwa stalkingu jest oczywiste, że wniosek o ściganie obejmuje zachowania sprawcy popełnione także po dacie jego złożenia, jeżeli stanowią one element czynu, do którego odnosi się wniosek. Warto zauważyć, że w art. 12 § 1 k.p.k. mówi się w

kontekście wniosku o ściganie o przestępstwie, a zatem o prawnym obrazie aktywności sprawcy, a nie o poszczególnych elementach faktycznych składających się na ten obraz. Również aktywność procesowa pokrzywdzonej oraz treść jej zeznań nie może pozostawiać wątpliwości co do tego, że domaga się ona ścigania oskarżonego. Pomijając fakt, że działała ona w procesie w charakterze oskarżycielki posiłkowej i zaskarżyła wyrok na niekorzyść oskarżonego, wprost domagała się ścigania oskarżonego (k – 40) nie za wyłącznie groźby bezprawne, jak utrzymuje skarżący, lecz za całokształt opisywanych przez nią zachowań oskarżonego, utrzymywała, że uporczywe nękanie trwa nadal (k – 69, 176, 237), a na koniec postępowania oświadczyła, że podtrzymuje złożone przez siebie zeznania, a więc także i te, w których zawarte były wprost wyartykułowane wnioski o ściganie (k – 389).

Za nietrafne uznać należy również stanowisko skarżącego, że wniosek o ściganie nie został złożony także w odniesieniu do zakwalifikowanego kumulatywnie czynu z art. 267 § 3 k.k. Na k – 38 akt sprawy znajduje się notatka urzędowa sporządzona przez policjanta, w której odnotowano, że U. N. zgłasza fakt umieszczenia przez oskarżonego w jej samochodzie lokalizatora. Odnotowano, że wymieniona zgłosić się ma następnego dnia w jednostce policji „w celu przeprowadzenia czynności”. Istotnie, w dniu 20 czerwca 2019 r. pokrzywdzona została przesłuchana przez funkcjonariusza Policji, przy czym w druku protokołu wskazano m.in. na przepis art. 304a k.p.k., który stanowi, że sporządza się wspólny protokół przyjęcia ustnego zawiadomienia o przestępstwie i przesłuchania w charakterze świadka osoby zawiadamiającej; w protokole tym można również umieścić wniosek o ściganie. W trakcie przesłuchania pokrzywdzona opisuje agresywne zachowania oskarżonego oraz wskazuje na fakt podrzucenia przez niego do samochodu lokalizatora. Treść wypowiedzi nie pozostawia wątpliwości co do tego, że wskazany fakt pokrzywdzona postrzega jako jeden z elementów nękania. Wyraża przy tym obawę o swoje bezpieczeństwo i stwierdza, że wypowiediane przez oskarżonego groźby mogą zostać zrealizowane. Na koniec wyraźnie oświadcza, że składa wniosek o ściganie i ukaranie męża, przy czym kontekst jej wypowiedzi nie może prowadzić do wniosku, jak sugeruje autor skargi, że jej żądanie ścigania ogranicza się

wyłącznie do gróźb, bowiem jasno z niej wynika, iż domaga się ścigania oskarżonego za wszystkie zrelacjonowane przez nią zachowania.

Na bliższą uwagę zasługuje zarzut podniesiony w pkt I skargi, chociaż i w tym wypadku brak jest podstaw do uwzględnienia postulowanego przez skarżącego wniosku, tj. uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi odwoławczemu.

Postępowanie przygotowawcze zostało wszczęte a następnie prowadzone w formie dochodzenia, a po jego zakończeniu, w dniu 29 czerwca 2020 r. Policja sporządziła akt oskarżenia, który po jego zatwierdzeniu, został skierowany do sądu. W zakresie relewantnym, z punktu widzenia skargi, przedmiotem postępowania był czyn z pkt I aktu oskarżenia, tj. zachowanie oskarżonego, które zakwalifikowano z art. 190a § 1 k.k., 190 § 1 k.k. i 267 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. Przedmiotem postępowania i skargi był zatem czyn, który wyczerpywał znamiona trzech typów przestępstw określonych w przepisach ustawy karnej. Podstawą prawną uzasadniającą prowadzenie postępowania w formie dochodzenia był, jak się wydaje, przepis art. 325b § 1 pkt 1 k.p.k., ponieważ – w chwili wszczęcia postępowania – ustawowe zagrożenie karą, przy przyjętej kwalifikacji prawnej, nie przekraczało 5 lat pozbawienia wolności. Jednak, jak słusznie zauważono w skardze, na mocy art. 13 pkt 2 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID – 19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r., poz. 568, ze zm.), zagrożenie karą za czyn określony w art. 190a § 1 k.k. podniesiono do 8 lat pozbawienia wolności. Według skarżącego, wykluczało to możliwość kontynuowania postępowania przygotowawczego w formie śledztwa, a także sporządzenia aktu oskarżenia przez Policję. Oznacza to, że postępowanie przygotowawcze winno być prowadzone w tej sytuacji w formie śledztwa, a jedynym organem uprawnionym do sporządzenia i wniesienia aktu oskarżenia był prokurator. W konsekwencji doprowadzić to miało do zaistnienia bezwzględnej przyczyny uchylecia orzeczenia w postaci braku skargi uprawnionego oskarżyciela (art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 14 § 1 k.p.k.).



Zaprezentowane stanowisko nie zasługuje na uwzględnienie. Przepis art. 325b § 1 pkt 1 k.p.k., stanowiący podstawę prawną prowadzenia dochodzenia i wynikających z tego konsekwencji procesowych, odwołuje się do zagrożenia karą zawartego w ustawie karnej, co oznacza, że typizacja czynu zabronionego należy do prawa materialnego. Przepisy prawa procesowego normują postępowanie w sprawach o czyny realnie popełnione, z uwzględnieniem czasu ich popełnienia. W konsekwencji do czynu wyczerpującego znamiona określonego typu przestępstwa może odnosić się jedna norma sankcjonująca, której treść musi być ustalana z uwzględnieniem regulacji zawartej w art. 4 § 1 k.k. Skoro w dacie popełnienia czyn zarzucany oskarżonemu zagrożony był karą nieprzekraczającą 5 lat pozbawienia wolności, to postępowanie przygotowawcze mogło być prowadzone w formie dochodzenia, a akt oskarżenia mógł zostać sporządzony przez policję. Analogiczny sposób myślenia zaprezentowany został w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2007 r., I KZP 24/06, w której wywieziono, że „przepis art. 25 § 1 pkt 1 k.p.k., ustanawiający właściwość sądu okręgowego w sprawach o zbrodnie, obejmuje zakresem tej właściwości sprawy o czyny zabronione, które należały do kategorii zbrodni w czasie ich popełnienia. Oznacza to, że jeśli czyn zabroniony miał wtedy status występku, a po wniesieniu aktu oskarżenia do sądu rejonowego, jako rzeczowo właściwego, na skutek zmiany zagrożenia ustawowego włączony został do kategorii zbrodni, to taka zmiana ustawy, jako niekorzystna dla oskarżonego, nie może odnosić się do czynu objętego oskarżeniem (art. 4 § 1 k.k.) Zachowuje on status występku, a właściwym do rozpoznania pozostaje sąd rejonowy”. Rozważania skarżącego związane z badaniem względności ustaw odrywają się od realiów sprawy, bowiem zestawienie zagrożenia ustawowego (3 lata pozbawienia wolności w dacie czynu) i (8 lat pozbawienia wolności po zmianie normatywnej) nie uzasadnia żadnych wątpliwości w tej mierze.

Dodatkowo wskazać trzeba, że nawet podzielenie zarzutu sformułowanego w pkt I skargi, nie uzasadniałoby uwzględnienia zawartego w niej wniosku. Skarżący zdaje się bowiem nie dostrzegać, że oskarżonemu zarzucono popełnienie czynu z art. 190a § 1 k.k. zakwalifikowanego kumulatywnie z art. 190 § 1 i 267 § 3 k.k. Gdyby zatem nawet przyjąć, że Policja nie była uprawniona do prowadzenia postępowania przygotowawczego i sporządzenia aktu oskarżenia w zakresie czynu z art. 190a § 1

k.k., to uprawnień takich nie utraciła co do wskazanych wyżej występków. W takiej sytuacji sąd pierwszej instancji stanąłby przed dylematem, czy zwrócić sprawę prokuratorowi w trybie art. 344a k.p.k., czy też, przy ewentualnym uznaniu oskarżonego za sprawcę, ograniczyć opis przypisanego mu czynu poprzez eliminację elementów składających się na znamiona czynu z art. 190a § 1 k.k. Uwaga ta ma jednak charakter wyłącznie hipotetyczny wobec stwierdzenia, że w realiach rozważanej sprawy prowadzenie sprawy w formie dochodzenia i sporządzenie aktu oskarżenia przez Policję było uprawnione. Na koniec zauważyć należy, że odwoływanie się przez autora skargi do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2018 r., V KS 15/18, było nietrafne, ponieważ przedmiotem postępowania w tej sprawie był czyn z art. 156 § 1 k.k., który nie znajdował się od początku w katalogu przypadków uzasadniających prowadzenie dochodzenia.

Kierując się powyższym, orzeczono jak na wstępie.

[K.K.]

[ms]